

ZAPISNIK

sa 17. sjednice Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održane 11. novembra 2021. godine

Sjednica je počela u 9 sati i 40 minuta.

Sjednici je predsjedavao Jovan Jole Vučurović, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali sledeći članovi/ce Odbora: Jelena Božović, dr Strahinja Bulajić, dr Albin Čeman, dr Srđan Pavićević, dr Vladimir Dobričanin i Miodrag Lekić.

Sjednici nijesu prisustvovali članovi/ce Odbora: Amer Smailović, dr Halil Duković, Ivan Mitrović, Mevludin Nuhodžić, Vesna Pavićević i Genci Nimanbegu.

Sjednici su, u skladu sa članom 67 stav 1 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovali: zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore mr Siniša Bjeković i generalni sekretar institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore Danko Damjanović.

Sjednici su, u skladu sa članom 67 stav 4 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovali: v.d. generalnog direktora Direktorata za državni budžet u Ministarstvu finansija i socijalnog staranja Bojan Paunović, savjetnica u Ministarstvu finansija i socijalnog staranja Tijana Milijić, državna revizorka u Državnoj revizorskoj instituciji mr Zorica Knežević, savjetnica za vladavinu prava i evropske integracije u Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori Friederike Wunchmann, savjetnica UN za ljudska prava Anjet Lanting i pravna savjetnica u NVO „Građanska alijansa“ Anđela Đuković.

Sjednicu nijesu pratili predstavnici medija.

Za sjednicu je utvrđen sledeći

DNEVNI RED:

- 1. PREDLOG ZAHTJEVA ZA DODJELU BUDŽETSKIH SREDSTAVA ZAŠTITNIKU LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE ZA 2022. GODINU;**
- 2. TEKUĆA PITANJA.**

PRVA TAČKA- PREDLOG ZAHTJEVA ZA DODJELU BUDŽETSKIH SREDSTAVA ZAŠTITNIKU LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE ZA 2022. GODINU

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode Jovan Jole Vučurović je podsjetio da se Predlog zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore podnosi u skladu sa članom 53 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore (“Službeni list CG”, br. 42/11 i 32/14) i da je generalni sekretar institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore Danko Damjanović aktom broj 03-1159/21 od 26. oktobra 2021. godine dostavio Odboru za ljudska prava i slobode Predlog zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2022. godinu sa Obrazloženjem.

Uvodno obrazloženje Predloga zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2022. godinu dao je zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore mr Siniša Bjeković. Saopštio je da su se prilikom koncipiranja Predloga zahtjeva pridržavali ne samo uputstava Ministarstva finansija i socijalnog staranja, nego i ključnih budžetskih načela koji se tiču racionalizacije budžetske potrošnje, efikasnosti rada, zahtjeva koji su proizvod samog statusa Institucije u unutrašnjem i međunarodnom pravnom poretku i principa na kojima se temelji kvazi-sudska uloga Zaštitnika u predmetima u kojima se građani obraćaju Instituciji. Sa ciljem neposrednog uvida u predstojeće obaveze Zaštitnika po pitanju migracija, Bjeković je nedavno učestvovao na seminaru u Beogradu koji je organizovao FRONTEX. Sredstva su planirana sa stanovišta ispunjavanja obaveza propisanih strateškim dokumentima i planovima rada i razvoja institucije Zaštitnika i u tom pogledu poseban akcenat je na obavezama Institucije u implementaciji Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti, Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTIQ osoba za period 2019-2023. i Strategije za ostvarivanje prava djeteta, kako bi se njihovim djelovanjem doprinijelo smanjenju rodnih razlika i poboljšanju položaja ranjivih grupa. Prije nekoliko dana su razgovarali o implementaciji Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti, ali su zatečeni informacijom da se odustalo od izrade Akcionog plana za implementaciju ove Strategije, jer je u pripremljenoj fazi tog dokumenta bilo naglašeno da Institucija kao nezavisni i nepristrasni sudionik treba da prati njegovu implementaciju u Crnoj Gori. Od Komiteta UN za zaštitu prava lica sa invaliditetom su obaviješteni o pravilima postupka i ključnim načelima na kojima se temelji monitoring implementacije Konvencije UN o pravima lica sa invaliditetom. Zaštitnik je naglasio da normativni okvir iz kojeg proizilaze sva ovlaštenja i obaveze Zaštitnika nije regulisan samo Zakonom o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, već i Zakonom o zabrani diskriminacije i brojnim drugim sistemskim zakonima. U martu 2021. godine usaglasili su Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, čime je uređen i radno-pravni status zaposlenih u Instituciji. Zahvaljujući podršci Odbora za ljudska prava i slobode i razumijevanju Ministarstva finansija i socijalnog staranja dobili su dodatnih 30.000 eura, ali je došlo do značajnog kašnjenja u realizaciji obaveza zbog kasnog donošenja budžeta i definisanja kadrovske plana Institucije, tako da će neutrošeni novac biti vraćen u budžet. Implementacija budžeta u 2021. godini praćena je velikim problemima prouzrokovanim epidemiološkom situacijom. Nijesu mogli obustaviti prijem stranaka na dugi rok, a takođe su realizovali i Dane Zaštitnika. Obratili su se Upravi za imovinu zahtjevom za obezbjeđivanje dodatne prostorije od 20ak metara kvadratnih neophodne za normalno funkcionisanje Institucije.

Bjeković je izrazio zadovoljstvo ocjenama o radu Institucije sadržanim u posljednjem Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori navodeći da imaju obavezu da održe takav kvalitet rada. U svim izvještajima međunarodnih organizacija navodi se da institucija Zaštitnika mora da raspolaze znatno većim materijalnim i kadrovskim resursima kako bi mogla da odgovori svim zadacima. Istakao je da se od Zaštitnika kontinuirano zahtijeva da razvija projekte koji se tiču promocije ljudskih prava i sloboda, a sa budžetskim sredstvima za konsultantske usluge kojima su raspolagali posljednjih nekoliko godina to je realizovano u minimalnoj mjeri. Stoga su za naredni budžetski period planirali razvoj ove projektne aktivnosti, ali stvarna realizacija će u velikoj mjeri zavisiti od epidemiološke situacije.

Sredstva koja zahtijevaju Predlogom zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava za 2022. godinu su uvećana u odnosu na budžetska sredstva u 2021. godini iz dva razloga: od njih se kontinuirano traži ulaganje u instituciju Zaštitnika, što oni rade i u postojećim uslovima i traži se

znatno veći angažman na pribavljanju materijalnih i kadrovskih resursa da bi mogli da obavljaju funkciju. Veliki je pritisak po pitanju izvještavanja, ne samo prema državnim institucijama, već i međunarodnim, ali i prema građanima i civilnom sektoru koji traže podatke od Zaštitnika kako bi dalje nastavili promociju ljudskih prava i sloboda. Istakao je da je kontinuirano prisutan povećani broj predmeta u radu Institucije, jer od početka godine imaju preko 800 individualnih pritužbi. Od institucije Zaštitnika se očekuje i insistira na učešću u različitim oblicima promotivnih aktivnosti i javnim nastupima po pitanju zaštite osjetljivih grupa stanovništva, ali i u pogledu smirivanja tenzija koje su u Crnoj Gori prisutne u posljednje vrijeme. Zaštitnik se trudi da na terenu doprinese približavanju dijametralno suprotnih stavova različitih subjekata po brojnim pitanjima.

U poređenju sa sličnim budžetskim potrošačima, smatra da se kreću u granicama pristojnosti. Nastoje da im troškovi za većinu službenih putovanja u inostranstvo budu plaćeni od organizatora. Sve je manje prilika u kojima dobijaju donatorska sredstva za učešće u radu mreža. Od strane UN agencija u Crnoj Gori im je sugerisano da pokušaju preći iz statusa „B“ u status „A“ nacionalnih institucija za ljudska prava, a jedna od ključnih pretpostavki za to je adekvatno finansiranje koje će omogućiti očuvanje budžetske samostalnosti i nezavisnosti institucije Zaštitnika.

U okviru kapitalnih izdataka za narednu godinu zahtijevali su minimalna sredstva za nabavku terenskog putničkog vozila koje im je neophodno za obavljanje redovnih radnih zadataka, posebno u dijelu koji se tiče praćenja prinudnog udaljenja stranaca iz Crne Gore. Tim vozilom bi zamijenili putničko vozilo staro 17 godina za čije popravke izdvajaju značajna sredstva koja su veća od iznosa novca potrebnog za nabavku novog. Svi drugi izdaci su planirani u neznatno većem iznosu u odnosu na sredstva kojima raspolažu ove godine.

Zaštitnik je zahvalio Odboru za ljudska prava i slobode koji ih godinama unazad podržava u inicijativama prema Ministarstvu finansija u pogledu obezbjeđivanja sredstava neophodnih za funkcionisanje Institucije.

U raspravi su učestvovali: v.d. generalnog direktora Direktorata za budžet u Ministarstvu finansija i socijalnog staranja Bojan Paunović, predsjednik Odbora Jovan Jole Vučurović, državna revizorka u Državnoj revizorskoj instituciji mr Zorica Knežević i zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore mr Siniša Bjeković.

Bojan Paunović, v. d. generalnog direktora Direktorata za državni budžet u Ministarstvu finansija i socijalnog staranja je saopštio da je Nacrtom zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu koji je pripremila Ministarstvo finansija i socijalnog staranja u potpunosti uvažen zahtjev Zaštitnika. Ukupna izdvajanja nijesu značajnije povećana u odnosu na budžetska sredstva u ovoj godini, što je za njih prihvatljivo.

Predsjednik Odbora Jovan Jole Vučurović je ocijenio da je institucija Zaštitnika bila više nego skromna u zahtjevu za dodjelu budžetskih sredstava, dok bi se po izjavama ministra finansija i socijalnog staranja mr Milojka Spajića moglo zaključiti da novac prelijeva na sve strane. Podsjetio je da su poslanica Jelena Božović i on 26. oktobra ove godine posjetili instituciju Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i tom prilikom u razgovoru sa Zaštitnikom, njegovom zamjenicom i generalnim sekretarom Institucije upoznati sa ključnim aktivnostima Institucije u ovom periodu, uslovima u kojima rade zaposleni, finansijskim sredstvima kojima raspolažu, kao i problemima sa kojima se suočavaju i potrebama u pogledu finansijskih i kadrovskih kapaciteta u predstojećem periodu. Tom prilikom generalni sekretar institucije Zaštitnika Danko Damjanović je najavio da će Predlogom zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava instituciji Zaštitnika u budžetu Crne Gore za 2022. godinu zahtijevati oko 50.000 eura više u odnosu na ovu godinu, jer planiraju realizovati Dane Zaštitnika koje zbog pandemije nijesu bili u mogućnosti održati.

Takođe, najavio je da će se zahtijevati i minimalna sredstva za nabavku terenskog vozila, za šta su načelno dobili podršku predstavnika Odbora koji shvataju važnost djelovanja institucije Zaštitnika, a o kvalitetu njihovog rada svjedoče i pohvale i ocjene date u posljednjem Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori za 2021.

Imajući u vidu da je 11. maja 2018. potpisan Protokol o saradnji između Skupštine Crne Gore i Državne revizorske institucije, o čijoj implementaciji je bilo riječi i na Konferenciji o saradnji između Državne revizorske institucije i Skupštine Crne Gore, održanoj 25. i 26. februara 2021. godine, na kojoj su učestvovali poslanici i Služba Skupštine i da je tom prilikom ukazano da bi bilo važno da predstavnici Državne revizorske institucije prisustvuju sjednicama svih radnih tijela Skupštine prilikom razmatranja Predloga zakona o Budžetu Crne Gore, kao i da bi bilo bitno da se održavaju kontrolna i/ili konsultativna saslušanja u skupštinskim odborima povodom izvještaja o reviziji uz podršku DRI, te da je važno ispratiti potrošnju budžetskih sredstava, sjednici je prisustvovala državna revizorka u Državnoj revizorskoj instituciji mr Zorica Knežević. Knežević je saopštila da je Državna revizorska institucija 2017. godine poslednji put vršila reviziju godišnjeg finansijskog izvještaja institucije Zaštitnika za 2016. godinu. Tom prilikom izraženo je pozitivno mišljenje na godišnji finansijski izvještaj Institucije i uslovno mišljenje na reviziju pravilnosti. Kada je u pitanju revizija pravilnosti, odnosno poslovanja u skladu sa zakonskim i drugim propisima, utvrđene su određene nepravilnosti u dijelu sledećih propisa: nepoštovanje Zakona o javnim nabavkama, Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, Uredbe o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini, Uredbe o uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore i Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština. Utvrđena je nenamjenska potrošnja sredstava u iznosu od 5.571 euro i nije vršen obračun pripadajućih poreza i doprinosa prilikom isplate određenih naknada. U postupku javnih nabavki vršene su nabavke putem neposrednog sporazuma u iznosu većem od dozvoljenog, zaključivani su ugovori prije isteka roka za žalbu, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, a izvještaj o izvršenim javnim nabavkama nije sadržao sve sprovedene nabavke u toj godini. Pored toga, utvrđene su određene nepravilnosti u evidenciji osnovnih sredstava i nijesu bili obezbijeđeni odgovarajući obrasci korišćenja službenih vozila. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Zaštitnika u okviru jednog radnog mjesta sistematizovani su bili opšti poslovi, poslovi službenika za javne nabavke i poslovi blagajnika, pa je preporučeno da Zaštitnik razmotri mogućnost razdvajanja poslova blagajnika od opštih poslova i poslova javnih nabavki.

Zaštitnik mr Siniša Bjeković je saopštio da su realizovali sve preporuke Državne revizorske institucije i istakao da je, bez želje da utiče na rad DRI, pozvao predstavnike ove Institucije da u planove rada DRI uvrste i reviziju za instituciju Zaštitnika, jer je njemu u interesu da se ocijeni stanje stvari u ovoj oblasti.

Predsjednik Odbora Jovan Jole Vučurović je podsjetio da je Odbor za ljudska prava i slobode, shvatajući značaj institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i brojne nadležnosti Institucije, uzimajući u obzir Preporuke iz izvještaja Evropske komisije o Crnoj Gori u kojima se ukazivalo na potrebu daljeg jačanja ove institucije i obezbjeđivanja dovoljno finansijskih sredstava, svih prethodnih godina podržavao predloge zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava Zaštitniku ljudskih prava i sloboda u iznosu sredstava koje je Zaštitnik zahtijevao i iste u formi Zahtjeva dostavljao Ministarstvu finansija Vlade Crne Gore. Podsjetiću da je Odbor na Sedmoj sjednici, održanoj 5. maja ove godine povodom razmatranja Predloga zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2022. godinu utvrdio Zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava i donio Zaključak da se sredstva za Zaštitnika ljudskih

prava i sloboda Crne Gore predložena Predlogom zakona o Budžetu Crne Gore za 2021. godinu uvećaju za 30.022,88 eura i da se obezbijede iz tekuće budžetske rezerve, o čemu je postignuta saglasnost između predstavnika Ministarstva finansija i socijalnog staranja i Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Uzimajući u obzir dosadašnji rad institucije Zaštitnika, shvatajući njen značaj i uz puno razumijevanje neophodnosti obezbjeđivanja finansijskih sredstava neophodnih za redovno funkcionisanje Institucije, Odbor je jednoglasno (sa sedam glasova „za“) podržao Predlog Zaštitnika i utvrdio Zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2022. godinu u iznosu od 772.953,8 eura koji će dostaviti Ministarstvu finansija i socijalnog staranja.

DRUGA TAČKA- TEKUĆA PITANJA

(1) Predstavka M. M. K. broj 00-63-8/21-62 od 3. novembra 2021. godine

Odbor se upoznao sa Predstavkom M.M.K. od 3. novembra 2021. godine i odlučeno je da se Predstavka, kao i sve dosadašnje, u skladu sa Zaključkom Odbora o postupanju po predstavkama prosljedi Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, uz obavezu da Zaštitnik po okončanju postupka informiše Odbor.

(2) Dopis dekana Fakulteta za državne i evropske studije prof. dr Đorđija Blažića upućen Odboru za prosvjetu, nauku, kulturu i sport, Odboru za ekonomiju, finansije i budžet i Odboru za ljudska prava i slobode, broj 00-63-8/21-63 od 8. novembra 2021. godine

Članovi Odbora su informisani o Dopisu dekana Fakulteta za državne i evropske studije prof. dr Đorđija Blažića upućenom Odboru za prosvjetu, nauku, kulturu i sport, Odboru za ekonomiju, finansije i budžet i Odboru za ljudska prava i slobode 8. novembra 2021. godine. Predsjednik Odbora Jovan Jole Vučurović je saopštio da je prof. dr Blažić Dopisom zamolio da se na sjednicama odbora kao tačka dnevnog reda uvrsti pitanje koje se odnosi na sufinansiranje visokoobrazovnih ustanova iz državnog budžeta i da se podnosiocu zahtjeva omogući učešće na sjednici. Ukazao je na nepravedan i selektivan odnos državnih organa prema privatnim ustanovama visokog obrazovanja koje ostvaruju nastavne programe koji se realizuju na Univerzitetu Crne Gore i informisao da se tim povodom prethodno obratio Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, koji je 4. novembra 2021. godine donio Mišljenje kojim je Ministarstvu prosvjete, nauke, kulture i sporta uputio sledećih pet Preporuka:

- da shodno svojim nadležnostima razmotri programe od javnog interesa koji se realizuju na privatnim ustanovama u skladu sa zakonom i potrebama tržišta rada;

- da razmotri mogućnost finansiranja studenata na privatnim ustanovama u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju;

- da utvrdi jasne kriterijume po kojima će u narednom periodu finansirati privatne obrazovne ustanove u skladu sa zakonom;

- da bez daljeg odlaganja podnosiocu pritužbe pisanim putem odgovori na predmetne zahtjeve i

- da ubuduće postupa u skladu sa odredbom člana 35 stav 2 Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, odnosno da dostavlja izjašnjenja i dokumentaciju Zaštitniku na njegov zahtjev u ostavljenom roku.

Ministarstvo je dužno da o implementaciji preporuka obavijesti Zaštitnika u roku od 30 dana od dana prijema Mišljenja.

Tim povodom, zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore mr Siniša Bjeković je saopštio da institucija Zaštitnika u principu nikada ne komentariše svoja mišljenja i preporuke. Preporuke date u ovom predmetu su vrlo jasne i odražavaju stav Institucije i ukazuju da je neophodno imati jasne i precizne kriterijume kada je u pitanju finansiranje privatnih ustanova. Naglasio je da od Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta u svim dosadašnjim predmetima nijesu dobili izjašnjenja, pa su i u ovom predmetu mišljenje dali na osnovu podataka i dokaza datih od podnosioca pritužbe, što nije dobar ni put, ni način, jer su kao Institucija ostali nedorečeni u odgovoru na zahtjev da li su privatne institucije u konkretnoj situaciji eventualno diskriminisane u odnosu na druge institucije. Takođe, niko ne uzima u obzir interes onih koji studiraju na tim ustanovama.

S tim u vezi, odlučeno je da Odbor za ljudska prava i slobode u pisanoj formi apeluje prema Ministarstvu prosvjete, nauke, kulture i sporta da realizuje preporuke Zaštitnika i riješi probleme na koje je ukazano.

Sjednica je završena u 10 sati i 30 minuta.

**ZAPISNIK SAČINILA
SEKRETAR ODBORA**

Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA

Jovan Jole Vučurović